

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 12. Quibus modis usuræ peccatum committatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

§. XII.

Quibus modis usura peccatum committatur.

Supponimus usura nomen juxta communem & usitam significationem sumi; vel pro lucro usurario, quod ex mutuo provenit; vel pro actione, qua tale lucrum iniuste acquiritur; seu pro contractu, in quo mutuum datum pacto expresso, vel tacito aut saltem cum voluntate accipiendi à mutuatario ultra sortem principalem aliquo pretio æstimabile, tanquam debitum ratione ipsius mutui; unde S. Aug. in Psal. 36. dixit *fœnerari, esse mutuum pecuniam tuam dare ei, à quo aliquid plus quàm dedisti, expellere accipere.* Ex quo intelligitur usuram tripliciter committi posse; scilicet vel sola voluntate & intentione, vel pacto explicito, vel implicito; unde confurgit usura mentalis, usura facta, & usura palliata.

Est autem certum, quascunque usuram, & quovis modo fiant esse illicitas ac prohibitas. Id constat in primis ex scriptura Ps. 14. ubi postquam Propheta Regius dixit: *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo?* Respondet: *Qui pecuniam suam non dedit ad usuram* Ezech. 18. ubi Propheta clarans, quis verè justus dici possit; inter alias conditiones hanc apponit: *si ad usuram non commodaverit, & amplius non acceperit.* & S. Luc. 6. ubi Christus expressis verbis edixit: *Mutuum date, nihil inde sperantes.* Quæ Christi Domini verba continent non modò consilium, ut scilicet mutuum detur ex mera charitate, & nihil inde ne quidem gratum speretur; sed etiam præceptum prohibitivum, ut quid ratione mutui exigatur tanquam ex justitia debitum, quò sensu verba illa intellexit Urbanus 3. cap. *Consuluit*, extra de usuris, ubi postquam quæstionem hanc sibi factam proposuit: *An ille in judicio animarum quasi usurarius debeat iudicari, qui non aliàs mutuo traditurus cum proprio mutuum pecuniam credit, ut licet omni conventionè cessante*

ri, plus tamen sorte recipiat, &c. Item an negotiator pœna consti-
miti debeat condemnari, qui merces suas longè maiori pretio di-
strahit, si ad solutionem faciendam prolixioris temporis dilatio
prærogatur, quàm si ei in continententi pretium persolvatur. Re-
spondet: verum quia quid in his casibus tenendum sit, ex Evan-
gelio Luca manifestè cognoscitur, in quo dicitur: date mutuum
nihil inde sperantes: huiusmodi homines pro intentione lucri
quàm habent (cum omnis usura & superabundantia prohibea-
tur in lege) iudicandi sunt malè agere. Id constat præterea ex
cap. Quia in omnibus, ibidem, in quo prohibitum est ne u-
suararii manifesti ad communionem altaris admittantur;
neve Christianam, si in hoc peccato decesserint, accipiant
sepulturam; & Clem. Vn. de usuris in Concilio Viennensi
decernitur velut hæreticum esse puniendum illum, qui
pertinaciter affirmare præsumpserit, exercere usuras non
esse peccatum.

Id etiam hæc ratione probat S. Doctor 22. q. 78. a. 1. quia
illicitum est ac iniustum, ut pro eadem re duplex pretium
exigatur; vel ut vendatur id, quod non est vendentis; atqui
is qui usuras exigit, duplex ejusdem rei pretium exigit; aut
vendit id, quod non est suum: vel enim usuras accipit pro
pecunia quam mutuo dedit, vel pro usu illius pecuniæ: si
primum duplex pretium ejusdem rei accipit, nempe sum-
mam sorti principali æqualem, & præterea usuræ scœnus:
si secundum, vendit rem non suam: cum enim per mu-
tuum transferatur dominium rei mutuatae in mutuata-
rium, consequenter usus est illius non verò mutuantis.

Ex dictis concludes, peccatum usuræ committi quoties-
cumq; hæc duo simul concurrunt, verum scilicet mutuum
& pactum vel propositum seu intentio recipiendi aliquid
pretii æstimabile ultra sortem principalem tanquam rati-
one mutui debitum. Ex qua regula dignosci possunt varii,
& multiplices casus in quibus aliquando usuræ peccatum
incurritur, aliquando verò minimè incurritur.

Atq; in primis sequitur ex illa regula usuræ peccatū in
censibus minimè reperiri; cum in illis non sit verum mu-
tuum, sed potius species quædam venditionis, & emptionis,

ut fusè explicat Less. lib. 2. cap. 22. ubi etiam docet, & pluribus probat, non tantum census reales, sed etiam personales (qui hodie ubique sunt in usu) esse licitos, nec (si modò nullus subsit fucus) usuram ullo pacto redolere: in illis siquidem venditur & emitur non usus pecuniæ, sed jus exigendi quotannis certam pecuniæ quantitatem, cuius pretium justum, vel ex principis lege, vel ex naturali æquitate dijudicandum est.

Sequitur 2. in Cambijs, si bona fide & seclusa omni simulatione sunt, nullam inesse usuram: in reali enim & legitimo cambio non reperitur mutuum verum, sed permutatio pecuniæ pro pecunia sive fiat localiter seu ut vulgò dicitur per literas, quando v.g. datur pecunia Parisiis ut tantumdem Romæ reddatur; sive fiat simplex mutatio numismatum diversæ rationis, & speciei ut aureorum cum argenteis, patriorum cum externis: in iis enim permutationibus sive ratione translationis & assicurationis pecuniæ, ut in cambijs localibus; sive ratione officii campitoris regia aut publica auctoritate constituti, ut in cambijs simplicibus; sive ob alias quasdam rationabiles causas, quæ in cambijs occurrunt (de quibus fusè Less. c. 23. dub. 2. agit) iterum aliquod moderatum licitè accipi potest; quod cum non accipiatur ratione mutui, ad usuram minime pertinere dignoscitur. Si verò in illis propter solam dilationem solutionis aliquid exigere tur, cambiùm illud esset usurarium: tunc autem censetur in cambio lucrum ob totam dilationem accipi, quando pecunia solvitur cum augmento in eodem loco, in quo accepta fuit, ob fictam illius in alium translationem.

Sequitur 3. neque etiam in ipso mutuo committi usuram, si non ratione mutui, sed aliqua alia justa de causa lucrum aliquod ultra sortem accipiatur. duz autem ejusmodi causæ à Doctoribus præcipuè assignantur. Prima est ratioe damni emergentis, ut docet S. Th. supra a. 1. ad 2. si enim mutuans damnum aliquod, aut incommodum pretio æstimabile in rebus suis patiatur ratione mutui, potest licitè damni illius compensationem aliquam à mutuatorio acci-

rio accipere. Secunda est ratio lucris cessantis: quamvis enim quidam Doctores id negent, Ioannes Major tamen, Medina, Caietan, Less. & plures alii, quos citat & sequitur Laym. li. 3. de iust. tract. 4. c. 16. id licitum esse docent, dummodo (ut monet Nav. c. 17. n. 211. & commentario de usuris n. 43.) Omnis dolus, & fraus aut usura palliatio absit. Observat autem rectè Less. sup. ut hæc pactio licita sit, requiri, ut mutatio sit verè causa lucris cessantis, v.g. si quis mutuet alteri pecuniam quam habebat proxime destinata negotiatio aut emptioni rei frugifera: item ut compensatio lucris cessantis non ad æqualitatem, sed æquo & bono secundum viri prudentis & pii iudicium fiat, deducta æstimatione laborum & expensarum & etiam periculi, quod lucris illius faciendi causa subeundum fuisset.

Addunt aliqui tertiam causam, ob quam in mutuo ultra sortem aliquid accipi possit, scilicet ratione periculi, cui pecunia mutuata interdum exponitur; ut si quis mutuum det homini decoctori aut dubiæ fidei, vel à quo non nisi difficulter & cum multis fortasse expensis pecunia mutuò data recipi poterit; docentque periculum illud ac expensarum illarum & difficultatum metum esse quid pretio æstimabile. Ita Sylv. med. Cord. & alii quos citat & sequitur Less. sup. dub. 13. quorum sententia licet probabilis videatur; contraria tamen, quæ lucrum huiusmodi illicitum esse asserit, quæmq; Nav. amplectitur c. 21. n. 81. asseritque esse communem Theologorum, & Canonistarum, probabilior videtur & in praxi tutior, ea præsertim ratione quod, quamvis prior illa sententia pluribus rationibus quas affert Lessius, niti videatur; in praxi tamen (quod maxime attendere debent Confessarii) sit periculosa, & usuris facilem aditum præbeat: quis enim in quacunque mutui dandi occasione non deprehendat varias timendi causas, ne pecunia mutuata periclitetur, neve in illius recuperatione difficultates aliquæ subeundæ sint aut expensæ faciendæ; sicq; possit semper obtendere quasdam rationes lucris ultra sortem principalem accipiendi.

Ex eadem regula infertur contraria ratione plurimos

Y 5 con-

contractus esse usurarios, qui prima specie tales esse
 me videtur: quales sunt omnes illi in quibus ratione mu-
 tui exigitur à mutuuario ultra sortem principalem, nec
 quidē pecunia, sed aliquid aliud pretio æstimabile quod-
 cunque tandem illud sit; v. g. si quis mutuo det pecuniam
 alteri, ut domum ejus viliori pretio conducatur; ut ab illo
 munus aliquod vel obsequium à lingua vel à manu acci-
 piat; ut satisfactionem aliquam ex justitia ratione injuri-
 debitam ipsi remittat, &c. ista enim & similia sunt pretia
 æstimabilia, proindeq; ratione mutui accipi aut intendi
 sine labe usuræ non possunt: quare diligenter & attentè
 perpendendum est quoties in mutuo conditio aliqua
 onerosa mutuuario imponitur; an sit pretio æstimabilis,
 an ratione mutui apponatur; quia in ejusmodi apposi-
 one usura deprehenditur.

§. XIII.

*Solvuntur quedam dubia circa usura materiam
 frequentius occurrentia.*

PRIMUM est, an liceat dare mutuum ea conditione, ut
 si mutuarius termino constituto non reddat mu-
 tuum; in pœnam dilationis aliquid ultra sortem prin-
 cipalem solvat. Resp. juxta sententiam Sylv. Medina, Nav.
 & aliorum apud Less, supra dub. 15. id licitum esse; dum-
 modo tamen nulla fraus aut intentio usuraria subsit: alias
 mutuans lucrum illud principaliter intendat, & terminum
 aliquem brevem mutuuario præscribat, eo solum fine, ut
 causam aliquam lucri ex mutuo captandi prætexere possit;
 usuram haud dubiè committit; quod etiam de illo dis-
 cendum videtur, qui principaliter intendens ex mutuo
 lucrum, nullam quidem pœnam conventionalem appo-
 nit, sed cum mutuuario convenit, ut termino aliquo bre-
 vissimo, quem illi ad solvendum præscribit, elapso, eum
 coram judice pro mutui solutione citet; ut sic à die primæ
 citationis ad solvendum interesse (ut vocant) sententiæ ju-
 dicis pro pecunia mutuata obligetur; in hoc enim casu &
 aliis